

4. januar 2011

UPA 2011/70

Inatsisartut Suleriaasianni § 33 naapertorlugu aalajangiiffigisassatut siunnersuut imaattoq matumuuna saqqummiupparput:

Meeqqat atuarfiat pillugu inatsisip allanngortinneqarnissaa pillugu Naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut, taamaalilluni tuluit oqaasii danskit oqaasii naligalugit minnerni aallartittumik atuartitsissutigineqartalersillugit.

(Inatsisartuni ilaasorta, Doris Jakobsen Siumut)

Tunngavilersuut:

Nunatsinni kalaallit oqaatsigut tassaapput inuiaqatigiissutitsinni pingaarnepaat, qaqugorsuarmut ataqqillugit kinguaatsinnut ingerlatittuagassagut.

Danmarkimik naalagaaffeqateqarnitsinni qallunaat oqaasii oqaatsitta aappaattut atulersimavagut ilinniagaralugillu.

Tuluit oqaasii, nunarsuarmioqatitsinnut pingaarnepaatut attaveqaataasut, oqaatsit pingajuattut ilinniagaraagut.

Danmarkilu naalagaaffeqatigiinnerput tunngavigalugu isumaqatigiissutillu malillugit ilinniartorpassuit qallunaat nunaannut ilinniariarlutik aallartarput, taamaattoq nunanut allanut ilinniartitaanikkut suleqateqarnerput qujanartumik suli annertusiartorpoq.

Nunarsuarmi sumiikkaluaraanniluunniit ilinniartitaanikkut ilisimatusarnikkut allarpassuartigullu tuluit oqaasii annertunerpaamik aallaaviullutik atorneqartarput, qallunaalli oqaasii piffinni ikittunnguani kisimik atorneqarsinnaapput.

Atorfinititsinikkut nunanit allanit nunatsinnut tikisitat qallunaat nunaanneersuunerusarput aamma naalagaaffeqatigiinnerput tunngavigalugu. Ukiunili aggersuni nunanit allaneersut tuluttut oqaaseqartut aamma merliartorput sulilu amerliartussallutik.

Oqartoqartarpoq ilinniarniaraanni qallunaat oqaasiinik piginnaasaqarnissaq pisariaqartoq, Atuarfitalammii ilinniarfinnilu allani atuakkat atuartitsissutit ilinniartitsissutillu amerlasuut qallunaatuujunerat tunngavigalugu aamma qallunaat nunaannut ilinniariarniaraanni qallunaatut oqalussinnaanissaq paasisinnaanissarlu pisariaqarmat.

Nunarsuarmi atuakkat meeqqanut atuartitsissutit ilinniartunullu ilinniartitsissutit tuluttut allassimasut siuarsimasorujussuupput soorlu aamma qallunaat nunaanni ilinniarfinni ilisimatusarffinnilu tuluttut oqaatsit pingaaruteqartorujussuusut atugaasorujussuusullu.

Inerisaaviup nittartagaani takuneqarsinnaavoq 2009-mi atuarfimmi inaarutaasumik tuluttut misilitsinnermi oqaluttariarsornikkut allattariarsornikkullu misilitsinnerit agguaqatigiissillugit inerneru. Atuartut tuluttut oqaluttariarsornermi agguaqatigiissillugu 6,96-imik karaktereqarsimapput allattariarsornikkullu 6,26-imik karaktereqarsimallutik. Angusat ataatsimut isigalugit naammaginangitsutut oqaatigisariaqarput, taamaammat apeqqusertariaqalerparput, ilumut tuluit oqaasii oqaatsit pingajuattut meerartatsinnut atuartitsissutiginnarniarnerigut.

Inuiaqatigiit kalaallit nalilersueqqittariaqalerpugut. Hawaiiimi meeqqeriveqarpoq oqaatsinik assigiinngitsunik pingasunik atuiffiusumik, meeqqat taakku inersimaneruleraangamik angusarissaartartut oqaatigineqarpoq, soorunami tamanna assut uatsinnut soqutiginaateqarpoq.

Inatsisartunut 2002-mili qinigaagama arlaleriarlunga una siunnersuut qaqittarnikuuara ulloq mannali tikillugu siunnersuut pillugu amerlanerussuteqartunik katersuisinnaassimanngilanga. Ukioq manna qaqeqqinniarlugu aaliangerpunga, nuannaarutigisannik Demokraatit uattuulli isumaqalersimasut maluginiarakku, tassami 2010-mi Inatsisartut ukiakku ataatsimiinneranni Demokraatit siunertaq aamma tamanna isumaqatigigaat paasigakku. Taamaammat maannakku neriulluarpunga, kiisami amerlanerussuteqartunit siunnersuut ilalernerqarumaartoq.

Taamatut tunngavilersuuteqarlunga siunnersuutigaara, Atuarfitsialammi tuluit oqaasii qallunaat oqaasiitulli aallartittumik atuartitsissutigineqartalissasut.

Siunnersuutip aningaasatigut kingunissai

Siunnersuutip akuerineqarneratigut atuakkanik pisissutissanik aningaasaliisoqarnissaa ilamanaateqarpoq. Tutsuiginartumik naliliisinnaaneq Inatsisartut atuartitsisalenissap qaqugu aallartinneqarnissaannik isumaqatigiinnerannik tunngaveqassaaq, tassami Inatsisartut aalajangiinerisisugt atuartut qassit tuluttut atuartinneqartalissanersut inissinneqartussaavoq. Soorluttaaq aningaasatigut kingunissai ilinniartitsisunik amerlanerusunik atorfinitsitsinissaq apeqqutaalluni aalajangerneqartussaasoq.

Siunnersuutip allaffisornikkut kingunissai

Siunnersuutip akuersissutigineqarneratigut soorlu taasissutissartaani maluginiarneqarsinnaasoq inatsimmik allanngortitsinermik tuluttut atuartitsisarnerup qaqugukku aallartittarnissaannik aalajangiisuusumik kinguneqassaaq. Taamaattumik allaqussinnaanngilarput allaffisornikkut AC – inuup ataatsip ukiumoortumik suliarisinnaasaasa naatosorneqarnerani atuisoqarnissaa inatsisip naleqqussarneqarnissaannut, soorluttaaq inatsisip naammassillugu suliarineqarneernerani nutsierisumut aningaasartuutearnissaq ilimagineqartariaqartoq.

Siunnersuutip namminerorluni suliffiutilinnut aningaasatigut allaffisornikkullu kingunissai

Siunnersuutip akuerineqarneratigut namminersorluni suliffiutilinnut toqqaannartumik kinguneqarnaviannigilaq.